

Evalueringsrapport - med anbefalinger:

Evaluering av
Norsk kulturskoleråds arbeid med
inkludering, flyktninger og utenforskap

Perioden 2017 - 2020

Innhold

1.	INNLEDNING / BAKGRUNN	3
2.	EVALUERING AV STRATEGIEN FOR LANDSTINGSVEDTAK 5.1	3
2.1.	Læring gjennom arbeidet med oppfyllelse av strategien	3
3.	FOKUSOMRÅDET I EN STØRRE KONTEKST	4
3.1.	Spørreundersøkelsen Inkludering	5
3.2.	KIL og KILforsk.....	5
3.3.	Insentivmidler.....	6
3.4.	Konferansen =Vi	6
3.5.	Kultur & helse	6
4.	SAMARBEIDSAKTØRER	7
5.	ANBEFALINGER FOR VIDERE ARBEID	8
5.1.	Oppsummering og generelle erfaringer	8
5.2.	Fokusgruppas anbefalinger til Norsk kulturskoleråd	9
5.3.	Fokusgruppas anbefalinger til kulturskolene og kommunene	10
6.	REFERANSEGRUPPAS ANBEFALINGER.	10

1. INNLEDNING / BAKGRUNN

Denne rapporten oppsummerer Norsk kulturskoleråds arbeid med «Strategidokument for oppfølging av Landstingsvedtak 5.1 Flyktninger og kulturskolen». Strategidokumentet med forslag til tiltak ble utarbeidet etter vedtak av sak 5.1 på Norsk kulturskoleråds Landsting 2016:

Vedtak:

1. Landstinget ber om at fokusområdet flyktninger, innvandrere og kulturskole prioriteres og legges frem for landsstyret i forbindelse med utarbeiding av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.
2. Administrasjonen utreder kulturskolerådets rolle i arbeidet knyttet til flyktninger, innvandrere og kulturskole, og legger dette fram for landsstyret ifm utarbeidelse av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.

Vedtaket resulterte i «Strategidokument for oppfølging av Landstingsvedtak 5.1 Flyktninger og kulturskolen». Landsstyret 2017 løftet tematikken «flyktninger, innvandrere og kulturskole» ytterligere opp i virksomhetsplanen for 2017/2018 som et av tre overordnede utviklingsområder som omfatter hele organisasjonen. Dette ble videreført som fokusområder i virksomhetsplanene for 2018/2019 og 2019/2020 - justert til:

Arbeid med kulturskolenes rolle knyttet til inkludering, flyktninger og utenforskap.

Denne rapporten oppsummerer aktiviteten som er igangsatt, og det læringsutbyttet som er gitt gjennom strategiplanen og arbeidet med fokusområdet etter utvidelsen til også å gjelde inkludering og utenforskap. På grunnlag av erfaringene gjennom dette arbeidet presenteres også noen anbefalinger for det videre arbeidet i Norsk kulturskoleråd og kulturskolefeltet i Norge.

2. EVALUERING AV STRATEGIEN FOR LANDSTINGSVEDTAK 5.1

Det ble nedsatt ei fokusgruppe for strategien. Gruppen har evaluert arbeidet som Norsk kulturskoleråd har gjort i perioden knyttet til tematikken inkludering, flyktninger og utenforskap satt opp mot strategiens mål og tiltak. Vi viser her til selve tiltaksplanen med kommentarer i forhold til utført aktivitet og opplevd måloppnåelse.

Link til [Rapport over tiltaksdelen i strategien for landstingsvedtak 5.1](#)

2.1. Læring gjennom arbeidet med oppfyllelse av strategien

Arbeidet med å iverksette tiltak for å oppfylle intensjonene i Strategi 5.1. har gitt læring på ulike nivå; organisasjonen Norsk kulturskoleråd og kulturskolefeltet har høstet nye erfaringer og ny kunnskap som er skapt gjennom de ulike tiltakene som er iverksatt.

Erfaringene med organisering og arbeidsmåter som er utviklet bl.a gjennom det nordiske prosjektet «Kulturskolen som inkluderende kraft i lokalsamfunnet» (KIL) vil bli brukt i nye utviklingsprogram. Disse kan bygges på tilnærmet «samme lest» slik at flere kulturskoler får ta del i arbeidet med å se kulturskolens rolle som ressurscenter innen tematikken inkludering og utenforskap.

En suksessfaktor i arbeidet er at det tidlig i strategiperioden ble nedsatt en referansegruppe bestående av representanter fra Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO), Kulturtanken, Kulturrådet/Inkluderende kulturliv i Norden, KS, Høgskolen på Vestlandet/Senter for kunnskap,

kultur og kommunikasjon, IMDI og Rana kulturskole. Intensjonen med referansegruppa var at den skulle være en arena for utveksling av informasjon og kunnskap – og følge arbeidet med og utviklingen av strategien frem til Landstinget i 2020.

En annen suksessfaktor har rett og slett vært strategiplanens tiltaksdel strukturert i tre innsatsområder; å utvikle intern kompetanse i Norsk kulturskoleråd på området, utvikle kompetanse i kulturskolene rettet mot kulturskoleledere, -eiere og -lærere samt å styrke dialog og samarbeid mellom relevante kompetansemiljø.

Et tett samarbeidet med Kulturrådet/ Inkluderende kulturliv i Norden har vært en av suksessfaktorene for å se kulturskolens rolle i arbeidet med inkludering i en nordisk sammenheng. Samarbeid med kompetansemiljø som Stiftelsen Fargespill og Norges musikkorps forbund har også åpnet for nye innfallsvinkler til hvordan kulturskolenes rolle kan utvikles med tanke på inkludering.

-----*-----

Etter som fokusområdet gjennom landsstyrevedtak i 2018/2019 og 2019/2020 ble utvidet til å gjelde «arbeid med kulturskolens rolle knyttet til inkludering, flyktninger og utenforskap» har strategiens tiltaksdel åpnet opp for flere områder enn flyktninger. Bl.a. har kultur og helse blitt aktivt trukket inn i arbeidet i forhold til tematikken. I denne sammenheng har en nær samarbeidspart vært Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg ved Nord universitet og det har vært gjennomført piloter i forhold til Musikkbasert miljøbehandling for flere kommuner i Nordland.

I strategiperiodens siste år har vi også merket oss Udirs deltakelse ved både konferansen =Vi og at kulturskolen er satt på dagsorden i departementets tildelingsbrev av 2020 til Udir, noe som førte til Udirs invitasjon til Norsk kulturskoleråd om å bidra inn i flere av tiltakene. Her leser vi tematikken *inkludering og utenforskap* inn i flere av tiltakene i tildelingsbrevet.

At det har vært avsatt tid til prosjektleder med fokus på området sammen med en prosjektmedarbeider fra administrasjonen og at organisasjonens FOU-leder har vært med i gruppa har vært av stor betydning for gjennomføringen av strategien. Disse tre har da også utgjort strategiens fokusgruppe – og er ansvarlig for denne rapporten.

Det har også vært avsatt økonomi til handlingsrom for å iverksette tiltakene i strategien og dette har vært helt nødvendig for resultatene som nå foreligger.

3. FOKUSOMRÅDET I EN STØRRE KONTEKST

En operasjonalisering av tiltaksplanen har foregått kontinuerlig siden strategien ble vedtatt av Norsk kulturskoleråds landsstyre 2017. Denne rapporteringen knytter seg derfor til perioden mai 2017 - oktober 2020. Vi har plukket ut noen sentrale aktiviteter som vi mener det er fint å løfte fram. Disse adresserer flere av målene og aktivitetene i strategiplanen og vil bli kort beskrevet her, men linkene i modellen (se neste side) og under hvert kapittel vil vise til adskillig tykkere beskrivelse av gjennomføring og resultat i forhold til de ulike tiltakene.

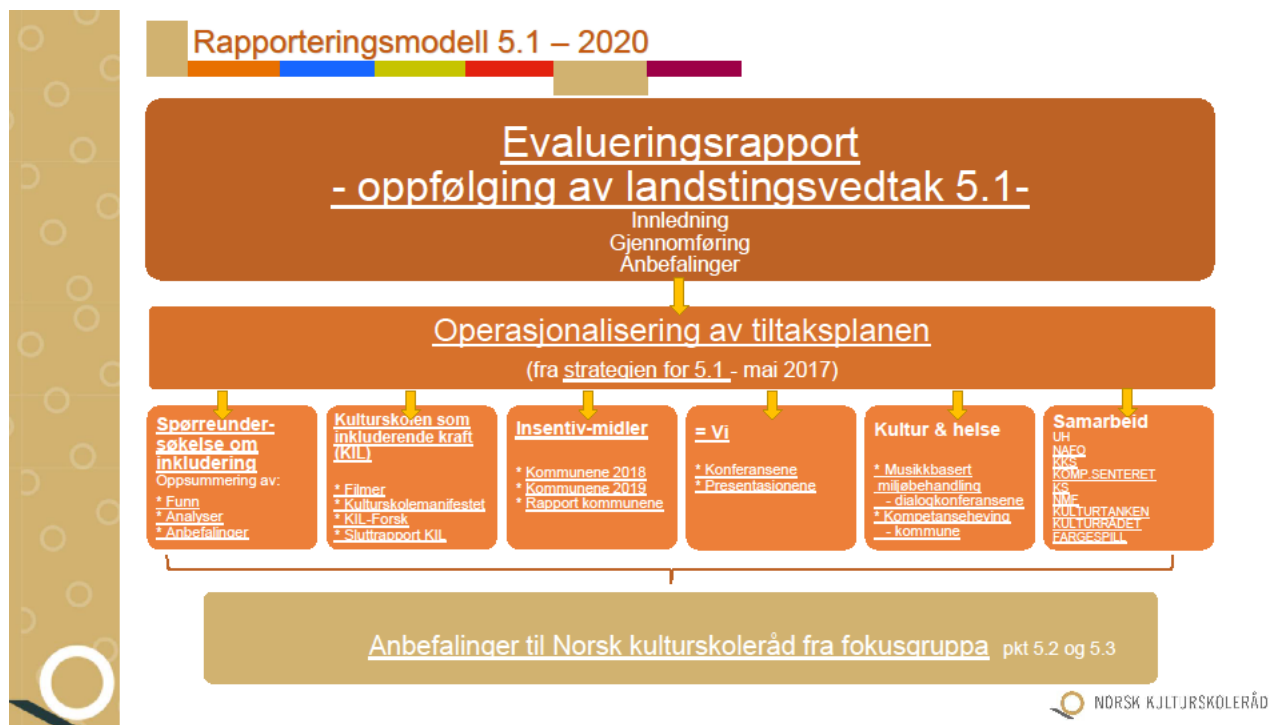

Fig. 1
[Rapporteringsmodell for arbeidet med inkludering og utenforskap - 2020](#)

3.1. Spørreundersøkelsen Inkludering

I tråd med Strategidokument for oppfølging av landstingsvedtak 5.1: ‘Flyktninger og kulturskolen’ ønsket Norsk kulturskoleråd å kartlegge aktivitet og kompetanse i kulturskolene. Dette for å få bedre kjennskap til hva som gjøres og hvilke planer som finnes for dette arbeidet i kommunene slik at vi har en oversikt som gir oss bedre mulighet for å bidra til større kunnskaps- og erfaringsdeling mellom kulturskolene. Gjennom undersøkelsen som ble gjennomført i 2019, har vi fått mye oppdatert og presis informasjon omkring satsingsområdet “kulturskolens rolle i arbeidet med inkludering”. Rapporten sier noe om hva som skjer, hvilke behov kommunene har, men også noe om hvilke kommuner som kan brukes som ressurser i det videre arbeidet og hvordan vi kan jobbe videre i nettverk med de kulturskolene som ønsker å gjøre en ekstra innsats for å styrke sitt arbeid på dette området.

Link til [Spørreundersøkelsen Inkludering - oppsummering](#)

3.2. KIL og KILforsk

I samarbeid med kulturskoleorganisasjonene i Danmark, Norge og Sverige satte Norsk kulturråd i perioden 2018 – 19 et spesielt fokus på kulturskolens muligheter som inkluderende kraft. Derav navnet «Kulturskolen som inkluderende kraft i lokalsamfunnet» - KIL. Satsingen var en del av prosjektet «Inkluderende kulturliv i Norden». KIL ble delfinansiert av Nordisk Ministerråd. Felles mål for de nordiske kulturskoleorganisasjonene var å bidra til at kulturskolene inkluderer flere av de som i dag ikke deltar i kulturskolens tilbud og aktiviteter. 10 kommuner/ kulturskoler fra Sverige, Danmark og Norge deltok i prosjektet. Fra Norge deltok Larvik, Ringerike, Malvik og Tromsø kulturskoler. Her er noen få utdrag fra oversikten over KILs tiltak for å nå målene:

- * Gjennomføring av 5 samlinger for KIL-kommunene med vekt på prosesser for utvikling av kunnskap og deling av erfaring for inkluderingsarbeid i egne kommuner.
- * Parallelt arbeid med KIL-forsk-samlinger og skriveprosesser, der også forskere og ressurser fra akademia har bidratt inn med kunnskap og produserer kunnskap gjennom forskning og publisering.
- * KIL- forsk nettverk som kommer med antologi i 2020.

- * I slutfasen av KIL utarbeidet prosjektets deltakere et kulturskolemanifest.
- * Det er lagd tre korte informasjonsfilmer (med engelsk tekst) som inneholder refleksjoner, argumentasjoner, diskusjoner og anbefalinger.
- * Egen nettside under kulturskoleradet.no

Link til [avsluttende rapport om KIL og Kil forsk, prosjektbeskrivelse og prosjektmatrise](#)

Link til [Kulturskolemanifestet](#)

Link til [informasjonsfilmer](#)

Link til [KIL-side](#)

3.3. Incentivmidler

Incentivmidlene er først og fremst et bidrag til å kjøpe tid til å bli kjent og skape kontakter i egen kommune. Kulturskolene oppfordres til å kartlegge og snakke med kommunens forskjellige etater og frivillige lokale aktører og gjennom dette kunne initiere felles aktiviteter eller utnytte hverandres kompetanse til beste for kommunens innbyggere. Det har vært en forutsetning at midlene har blitt brukt slik at kulturskolen har blitt bedre kjent med mulige samarbeidsparter i egen kommune, og at det blir gjennomført samtaler som kan være avklarende for hvem og hvordan det kan samarbeides om fokusområdet.

Link til info om [incentivmidlene](#)

Link til [oversikt over hvordan midlene er brukt](#)

3.4. Konferansen =Vi

Konferansen =Vi har som mål å legge til rette for at ulike kompetansemiljøer og aktører for kultur og inkludering – både nasjonale og lokale – skal få møte hverandre, utveksle erfaringer, bygge kunnskap og kompetanse for å skape økt samarbeid og aktivitet. Dette har vært en årlig konferanse rettet mot kulturskolenes ledere, eiere og lærere. Videre aktører kulturskolene samarbeider med, ledere, politikere og medarbeidere innen kommunal sektor for oppvekst, kultur og helse, kommuner som har Fargespill og Flere Farger på agendaen samt ansatte innen UH-sektor, asylmottak, mottaksskoler, flyktingetater - og alle som ønsker å se potensialet i kunst- og kulturarbeid for et inkluderende lokalsamfunn. Den første =Vi-konferansen ble arrangert i Larvik i mars 2018. Da var Larvik kommune/Larvik kulturskole medarrangør. Den andre =Vi-konferansen ble arrangert i Oslo 24. – 25. september 2019 – med Oslo kulturskole som medarrangør i tillegg til at vi da også inviterte inn Kulturtanken, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen, KS og Norges Musikkorps Forbund i samarbeidet rundt konferansen.

Link til [=Vi – informasjon, program og presentasjoner](#)

3.5. Kultur & helse

Som en oppfølging av at fokusområdet ble utvidet til å gjelde *arbeid med kulturskolenes rolle knyttet til inkludering, flykninger og utenforskap*, har Norsk kulturskoleråd også fokusert kulturskolens rolle innen musikkbasert miljøbehandling, kultur og helse og musikkterapi. I Nordland fylke ønsket seks kommuner (Alstahaug&Leirfjord, Brønnøy, Hemnes, Rana, Sømna og Vefsn) å utvikle kulturskolens rolle knyttet til musikkbasert miljøbehandling (MMB). Deltakere er ledere fra kulturskolen, kulturskoleeiere samt enhetsledere fra de helseinstitusjonene kulturskolen har inngått samarbeid med. Prosjektet er fundamentert i Rammeplanens breddeprogram. Prosjektet fokuserer de muligheter som kan åpenbares hvis en kobler kulturskolens kompetanse inn mot psykisk helse, rus, eldreomsorg og inkludering av flykninger og innvandrere. Også barnehager, skoler og videregående skoler er målgrupper i dette arbeidet.

Norsk kulturskoleråd har som en videreføring av dette arbeidet - i tett samarbeid med Nord universitet/Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg - utviklet et kompetanseutviklingsprogram gjennom et samskapingsprosjekt for en av kommunene i nettverket. Denne piloten prøves for tiden ut i Brønnøy i et trekantsamarbeid mellom kulturskolen, helse- og oppvekstlinja ved den videregående skolen og helse & velferdsetaten i kommunen. Det har vært avholdt to dialogkonferanser med fokus på kulturskolens rolle i arbeidet med MMB – og presentasjoner fra disse konferansene kan være en nyttig start for kommuner som ønsker å få større kjennskap til kulturskolens rolle i forhold til Musikkbasert Miljøbehandling og Kultur& helse. Dette samarbeidet er også nevnt i kap 2.5 i Meld. St. 19 Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn.

[Link til Folkehelsemeldinga](#)

[Link til Musikkbasert miljøbehandling og musikkterapi](#)

[Link til Prosjektbeskrivelse MMB Kompetanseutvikling](#)

4. SAMARBEIDSAKTØRER

Det finnes mange potensielle eksterne samarbeidsaktører i feltet inkludering og utenforskap. Fokusgruppa har ansett det som viktig for Norsk kulturskoleråd å orientere seg godt blant disse og finne hvilke det vil være naturlig å samarbeide videre med.

NAFO/OSLO MET – Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring: Ny samarbeidsavtale inngått 2019. Formålet med avtalen er gjensidig styrking og videreutvikling av begge samarbeidspartneres arbeid. Gjennom samarbeidet ønsker organisasjonene å videreutvikle kunnskap og læring omkring estetiske læreprosesser i et flerkulturelt mangfoldig samfunn.

NORD UNIVERSITET/ KKS – Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen: Operasjonalisere allerede foreliggende samarbeidsavtale ved å følge opp «Strategi for praktisk - estetiske fag» (Regjeringen.no, 2019) med et særlig fokus på tematikken *mangfold, inkludering og utenforskap* i skole og barnehage

KS – Sammen med KS vil Norsk kulturskoleråd bl.a. sette fokus på *mangfold, inkludering og utenforskap* når en gjennom prosjektet Fremtidens kulturskole skal se på kulturskolens rolle i oppvekst- og samfunnsutvikling

KULTURRÅDET – Iverksette en videreføring av prosjektet «KIL – kulturskolen som inkluderende kraft i lokalsamfunnet» i samarbeid med bl.a Kulturrådet og Nordisk ministerråd.

KULTURTANKEN – Med fokus på tematikken inkludering og utenforskap operasjonaliseres samarbeidsavtalen til å innbefatte nye felles samarbeidsområder i tillegg til Kulturbarn 0-8

NORD UNIVERSITET / NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR KULTUR, HELSE OG OMSORG - Gjennom videre samarbeid rundt Kultur & Helse og Musikkbasert Miljøbehandling videreføres det arbeidet som allerede er gjort og nye tiltak settes inn for å oppfylle føringene i bl.a. den nye folkehelsemeldinga der samarbeidet mellom instansene eksplisitt står nevnt.

NMF – NORGES MUSIKKORPS FORBUND – Norsk kulturskoleråd har også inngått ny samarbeidsavtale med NMF i 2019. Det er allerede gjort en del samarbeid rundt tematikken inkludering siden NMF ønsker å se på musikken og musikkorpsets bidrag inn mot inkludering og integrering.

[STIFTELSEN FARGESPILL A/S](#) – er et av de kompetansemiljøene Norsk kulturskoleråd har samarbeidet lenge med innenfor tematikken innvandrere, flyktninger og inkludering. Utviklingen av Fargespill til det litt enklere konseptet Flere Farger er gjort i samarbeid med kulturskolerådet og dette vil følges opp og videreutvikles.

I rapporten over tiltaksdelen i strategien for landstingsvedtak 5.1 er det mer utførlig beskrevet hvilket samarbeid Norsk kulturskoleråd har/har hatt med de ulike organisasjonene/instansene.

Link til Rapport over tiltaksdelen i strategien for landstingsvedtak 5.1

5. ANBEFALINGER FOR VIDERE ARBEID

5.1. Oppsummering og generelle erfaringer

I løpet av arbeidet med strategien har både organisasjonen Norsk kulturskoleråd og noen medlemskommuner nærmet seg en måte å jobbe på som ivaretar begrepet samskaping. Her har vi enda mye å lære i hele organisasjonen; å holde fokus på et tverrsektorielt arbeid om tematikken der vi også knytter oss til innbyggernes meninger, frivilligheten representert ved lag og foreninger som har tematikken på agendaen samt politikere på nasjonalt og lokalt hold. Fokusgruppa anbefaler på et overordnet nivå at arbeidsmåten som har vært brukt gjennom å iverksette strategien videreføres. Det henstilles også om å tilføre økonomi for å styrke det arbeidet som allerede er igangsatt samtidig som det må være forventninger om at dette arbeidet skal iverksette ny handling i tråd med «en verden i bevegelse» der nye utfordringer stadig dukker opp. Arbeidet videre må også forankres i bærekraftsmålene. Fokusgruppa peker særlig på at de mest relevante bærekraftsmålene å forholde seg til på et overordnet plan kan være mål 3, 4 og 16.

SIKRE GOD HELSE OG FREMME LIVSKVALITET FOR ALLE, UANSETT ALDER

SIKRE INKLUDERENDE, RETTFERDIG OG GOD UTDANNING
OG FREMME MULIGHETER FOR LIVSLANG LÆRING FOR ALLE

FREMME FREDELIGE OG INKLUDERENDE SAMFUNN
MED SIKTE PÅ BÆREKRAFTIG UTVIKLING

I arbeidet med å bryte ned «silotenking» i kommunens tjenester og ivareta samskapingsperspektivet kan vi med fordel inspireres av bærekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene - vi når ikke målene hvis vi ikke får det til for alle, og vi må gå sammen på nye måter for å nå kommunens mål for innbyggerne.

FOR Å LYKKES MED BÆREKRAFTSMÅLENE TRENGS DET NYE OG STERKE PARTNERSKAP. MYNDIGHETER, NÆRINGSLIVET OG SIVILSAMFUNNET MÅ SAMARBEIDE FOR Å OPPNÅ BÆREKRAFTIG UTVIKLING.

For å forsterke forankringen av arbeidet med tematikken, anbefales det også at diverse føringsdokument som bl.a Folkehelseloven / Folkehelsemeldinga, Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen, Regjeringens strategi for praktisk-estetiske fag «Skaperglede, engasjement og utforskertrang» og Stortingsmeldingen «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» aktivt brukes i det kommunale samarbeidet rundt inkludering og utenforskap - også sett i et livsløpsperspektiv.

Link til [Folkehelseloven](#) / [Folkehelsemeldinga](#),

Link til [Overordnet del-verdier og prinsipper for grunnopplæringen](#),

Link til [Regjeringens strategi for praktisk-estetiske fag «Skaperglede, engasjement og utforskertrang»](#)

Link til [Stortingsmeld.6/20 Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)

De anbefalingene som fokusgruppa gir, er knyttet til de overordnede perspektivene nevnt ovenfor samt de tre strategiområdene som tiltaksdelen i strategiplanen for 5.1. fokuserer; hva kan og bør kulturskolerådet gjøre videre, fokus på videre utvikling av kompetanse innen tematikken inkludering og utenforskap i kulturskolefeltet og innspill til videre samarbeid med eksterne aktører. Fokusgruppa oppfordrer til å tenke helhetlig rundt dette – se sammenhenger – i tråd med det kompetansebehovet som kulturskolene til enhver tid har.

5.2. Fokusgruppas anbefalinger til Norsk kulturskoleråd

Vi anbefaler på et overordnet nivå at

*** en fokusgruppe har ansvaret for at tematikken *mangfold, inkludering og utenforskap* videreføres, slik at aktiviteten opprettholdes og tiltak initieres inntil en ny strategiplan foreligger.**

*** det utarbeides en ny tiltaksplan for mangfold, inkludering og utenforskap som skal gjelde for neste landstingsperiode. Tiltaksplanen baserer seg på de erfaringene som er gjort med inneværende strategi.**

Videre anbefales det at

* fokusområdet får en tydeligere plass i alt utviklingsarbeid som NKR gjør, særlig da med tanke på:

- at det arbeides for å styrke kommunenes helhetlige tenkning på dette området. Fokusområdet foreslås derfor å inngå som en del av veiledningsordningen til Norsk kulturskoleråd.

Link til [Norsk kulturskoleråds veiledningsordning](#)

- at mangfold, inkludering og utenforskap er enda tydeligere innenfor arbeidet med «Fremtidens kulturskole».

Link til presentasjon om [Fremtidens kulturskole](#)

- at kulturskolerådet opprettholder og videreutvikler samarbeidet om tematikken med aktuelle aktører innen UH og forskning.

Link til [Rapport over tiltaksdelen i strategien for landstingsvedtak 5.1](#)

5.3. Fokusgruppas anbefalinger til kulturskolene og kommunene

Vi anbefaler at

- * kommunene/kulturskolene oppsøker eller tar initiativ til programmer og prosjekter som ivaretar tematikken.
- * kommunene/kulturskolene initierer samarbeid med andre innenfor egen kommune rundt tematikken mangfold, inkludering og utenforskap.
- * kommunene ser kulturskolens rolle i et ressurscenterperspektiv basert på føringsdokument nevnt i siste avsnitt i kapittel 5.1 ovenfor. Dette for å forsterke forankringen av arbeidet med tematikken og se kulturskolens rolle i et helhetlig perspektiv i kommunen – særlig i tråd med anbefalingene fra regjeringen i strategien for de praktisk estetiske fag «Skaperglede, engasjement og utforskertrang»
- * kulturskolene bidrar til å styrke delingskultur mellom kulturskoler regionalt, nasjonalt og nordisk.

6. REFERANSEGRUPPAS ANBEFALINGER.

Det ble tidlig i perioden oppnevnt en referansegruppe som skulle følge arbeidet med strategien for 5.1 Flyktninger og kulturskole. Referansegruppa har vært en arena for utveksling av informasjon og kunnskap gjennom to år. Referansegruppas deltakere har følgende uttalelse til anbefalingene:

Referansegruppa har fulgt arbeidet som Norsk kulturskoleråd har gjort i henhold til strategiplanen. Vi slutter oss til de anbefalingene som er gjort (kap. 5 i denne rapporten). Vi vil understreke betydningen av å omsette de samlede erfaringene gjennom satsningen i videreført og styrket innsats for å *øke mangfold, styrke inkludering og motvirke utenforskap*. Vi anbefaler Norsk kulturskoleråd og deres medlemskommuner å lytte til anbefalingene, og ønsker lykke til videre i dette viktige arbeidet.

Trondheim/Tønsberg 20. april 2020

Anders Rønningen
Fouleder
Norsk kulturskoleråd

Irene Rundgreen
Sekretær
Norsk kulturskoleråd

Ragnhild Skille
Rådgiver
Norsk kulturskoleråd